

18. IICEC Konferansı Dünya Enerji Piyasalarındaki Riskleri ve Fırsatları Ele Aldı

Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi'nin (IICEC) düzenlediği 18. IICEC Konferansı'nda "Türkiye'de ve Dünyada Enerji Piyasalarına Bakış: Riskler ve Fırsatlar" konusu ele alındı. 11 Nisan'daki konferansa onur konuğu olarak katılan T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Alparslan Bayraktar** akıllı enerji dönüşümünün önemine dikkat çekerken, Uluslararası Enerji Başkanı (IEA) Başkanı ve IICEC Onursal Başkanı **Dr. Fatih Birol** enerji dönüşümünün ekonomi ve sanayi eksenli rekabetçilik dinamikleri ile geliştiğinin altını çizdi.

Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IICEC) tarafından düzenlenen, "Türkiye'de ve Dünyada Enerji Piyasalarına Bakış: Riskler ve Fırsatlar" temalı 18. IICEC Konferansı 11 Nisan'da gerçekleştirildi. Sakıp Sabancı Müzesi The Seed'de, Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı ve Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı ve IICEC Onursal Başkanı **Dr. Fatih Birol** ev sahipliğinde düzenlenen konferansın onur konuğu **T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar** oldu.

Konferansta, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Alparslan Bayraktar** ve IEA Başkanı **Dr. Fatih Birol**'un katılımlarıyla gerçekleştirilen panelde, IICEC Yönetim Kurulu Üyesi **Kıvanç Zaimler** moderatörlüğünde dünyada ve Türkiye'de enerji sektörlerinde öne çıkan dinamikler, riskler ve fırsatlar çok yönlü olarak değerlendirildi.

"Enerji dönüşümü 1.0 başarıyla yürütüldü"

Alparslan Bayraktar, Türkiye'nin enerji güvenliğini güçlendirme, enerjide bağımsızlığı artırma ve net-sıfır emisyon hedefleri içerisinde, kapsamlı "akıllık enerji dönüşümü" stratejileri yürüttüğünü belirtti. Bayraktar, enerjide uzun yıllardır sürdürülen reformlar ile önemli yapısal dönüşümler gerçekleştiğine, kurulu gücün 30.000 MW'tan 107.000 MW'a çıktığı süreçte yatırımların özel sektör tarafından gerçekleştiğine vurgu yaptı. Bayraktar, gelişmekte olan ekonomiler içerisinde Türkiye'nin gelişmiş bir enerji piyasası yapısı ile öne çıktığını aktardı.

“Türkiye’de akıllı enerji dönüşüm hikayesi devam ediyor”

Bayraktar sözlerine şöyle devam etti: “Enerji dönüşümü, akıllı enerji dönüşümü şeklinde olmalı. Enerji dönüşümü sadece iklim değişikliğiyle küresel çabalara bağlı kaldığı zaman bazı noktaların eksik olduğu bir hedef haline geliyor. Akıllı dönüşüm mutlaka, tüketiciler ve piyasa ile uyumlu bir süreç olmalı. Türkiye enerji dönüşümü 1.0’u başarıyla yürüttü. Yenilenebilir enerji yatırımlarına dikkat çeken Bayraktar, geçtiğimiz yıl devreye alınan kapasitenin neredeyse tamamının yenilenebilir enerjide dayalı gerçekleştiğini, YEKA modelinde gelişmeler ile yeni bir büyüme sürecine girildiğini ve Türkiye’nin 2035 yılına kadar her yıl 8.000 MW yenilenebilir enerji gücünü devreye almayı hedeflediğini, süper izin sürecini başlatmak üzere çalışıldığını aktardı. Doğalgaz konusuna da değinen Bayraktar fosilden nükleere geçişte doğal gazın geçiş yakıtı rolünün altını çizdi. Bayraktar, Karadeniz gazı ve Gabar petrolünde son gelişmeleri de paylaşırken, 2026 yılında doğal gazda yerli üretimin 7,5 milyar metreküpe ulaşacağını belirtti.

“Enerji verimliliği temel önceliklerimizden”

Konferans kapsamında sunulan IICEC Türkiye Enerji Verimliliği Görünümü çalışmasının önerilerinin Bakanlık stratejileri ve öncelikleri ile uyumlu olduğunu belirten Alparslan Bayraktar “Enerji verimliliği Türkiye’de enerji dönüşümünün en önemli aracı. Biz enerji verimliliğini, yenilenebilir enerjiyi, petrol ve doğal gaz üretimimizi, nükleeri, kritik madenleri ve bütün bunları destekleyecek enerji alt yapısını güçlendirmek suretiyle kapsamlı bir enerji dönüşümü programıyla hareket ediyoruz. Son üç yılda dünya çapında ortaya koyduğumuz enerji yoğunluğunu düşürme başarımızı devam ettireceğimize inanıyorum” dedi.

“Enerji dönüşümünün esas nedeni ekonomi ve sanayi dinamikleri”

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı ve IICEC Onursal Başkanı Dr. Fatih Birol dünya enerji sektöründe son dönemde öne çıkan gelişmeleri ve yönelimleri değerlendirdi. Enerjide dönüşümün kuvvetle sürdüğünü aktaran Dr. Birol, bu dönüşümün esas nedeninin ekonomi ve sanayi politikaları ile rekabetçilik olduğunu belirtti. Dünyada kurulan yeni elektrik santrallerinin %85’inin yenilenebilir enerjiye dayalı olduğunu, satılan her dört araçtan birinin elektrikli araç olduğunu, batarya kurulumlarının da hızla büyüdüğünü paylaşan Dr. Birol “COP 28’de yenilenebilir enerji yatırımlarının mevcut kapasitenin 3 katı, verimlilik hızının da 2 katı artmasını önermiştik. 2,5 yıl aradan sonra şu anda yenilenebilir enerji yatırımları 2,7 kat arttı. Ama dünya enerji verimliliği konusunda sınıfta kaldı. Bu alanda sadece yüzde 1 gibi düşük bir artış oldu.” Dünyada elektrik çağının başladığına işaret eden Birol, “Yapay zekâ, elektrikli araçlar, klimalar elektrik talebini tetikliyor. Bu üçlü, elektrik talebini 5 yıl içinde ABD ve Avrupa’nın toplam üretiminin toplamı kadar büyütecek. Dünyada muazzam bir şekilde nükleere geçiş var. 2025’te nükleer tarihi bir zirve yapacak.

Türkiye'nin de birden fazla nükleer santrale ihtiyacı var. Elektrikte arz güvenliği için nükleer önemli. Küçük Modüler Reaktör teknolojilerinde önemli ilerlemeler var" dedi.

"Petrol ve doğal gaz fiyatlarında yumuşak bir dönem göreceğiz"

IEA olarak ülkelerin enerji politikalarını her beş yılda bir inceleyerek öneriler sunduklarını anlatan Birol şöyle konuştu: "Enerjide arz güvenliği son derece önemli. Son gelişmeler ile birlikte dünya arz güvenliği açısından tehlikeli bir dönem geçiyor. Enerji güvenliği herkesin sorunu. Türkiye bu konuda önemli adımlar attı. Yenilenebilir enerjide çok önemli gelişmeler oldu. Önümüzdeki yıllarda Fosil yakıt fiyatlarının nasıl gelişeceği son derece önemli. Petrol talep artışı yavaşlıyor ve doğal gaz piyasası alıcılar lehine geliyor. Burada Türkiye için güzel bir haber var. Petrol ve doğal gaz fiyatlarında yumuşak bir dönem göreceğiz. Hem petrol hem doğal gazda fiyatlarda bir zayıflama bekleyebiliriz. Bu da Türkiye için cari açığının önemli bir kalemi olan enerji ithalatının azaltılması bakımından olumlu bir gelişme olacaktır." Dr. Birol yapay zekanın trilyon dolarlık bir endüstri haline geldiğini , yapay zeka ve enerji ilişkisi üzerine IEA tarafından yeni bir çalışma yayımlandığını da belirterek, yapay zekanın şebeke yönetimi için yeni fırsatlar getirmesinin beklendiğini belirtti. Dr. Birol ayrıca, dünyada politik rüzgarın iklim değişikliği mücadelenin aleyhine estiğini ancak iklim risklerin daha fazla hissedildiğini, bunun da esasında önemli bir çelişki olduğunu vurguladı.

"Kritik minerallere hücum"

Panelde kritik mineraller ve tedarik zincirlerinin artan önemine de özel vurgu yapıldı. Dr. Fatih Birol bakır ve diğer pek çok madenin elektrikli araçlar, şebekeler, bataryalar için kritik olduğunu ve önemli yatırım ihtiyacı olduğunu belirtirken, Alparslan Bayraktar da kritik madenler konusunda Türkiye'nin envanterini yayımladıklarını, içinden geçilmekte olan kritik minerallere hücum döneminin jeopolitik konularla da yakından ilişkili olduğunu altını çizdi.

"Ülkemiz, Avrupa'nın en büyük enerji sektörlerinden biri konumuna ulaştı"

Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı konuşmasında, ekonomik ve sosyal gelişimin sağlanmasında kilit rol üstlenen enerji sektöründe son dönemde, önemli gelişmelere tanıklık edildiğine dikkat çekti. Sabancı, "Enerji güvenliğinde, enerji ticaretinde ve rekabetçilikte ve enerjinin sürdürülebilir gelişimdeki kritik rolünde, önemli gelişmeler var. Ülkemiz, enerji stratejileri, artan yatırımlar, gelişen enerji alt yapıları ve piyasalarıyla, Avrupa'nın en büyük ve dünyanın en dinamik enerji sektörlerinden biri konumuna ulaştı. Elektrik ve doğal gaz tüketimleri, alt yapıları, yenilenebilir enerji kurulu gücü gibi birçok parametreye baktığımızda, Avrupa'da ilk beş içerisinde yer alıyoruz. Kişi başına enerji tüketimimiz halen OECD ortalamasının yarısı seviyesinde. Fakat genç nüfus, şehirleşme,

sanayileşme, artan mobilite ihtiyaçları gibi faktörler, talepte büyüme için güçlü bir zemin oluşturuyor. Son dönemde enerjide kamu ve özel sektör tarafından; enerji güvenliğinin güçlendirilmesi, enerjide bağımsızlığın artırılması ve net-sıfır emisyon hedefleri konularında önemli adımlar atılıyor. Enerji arz güvenliği ve rekabetçilik; ülkemizin ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma hedeflerinde, en kritik destekçilerinden olmaya devam edecek” dedi.

“IICEC, Türkiye’de öncü bir model ve merkezdir”

IICEC’in 2020 yılından bu yana sektörde öncü olan “enerji görünümü” çalışmalarına değinen Güler Sabancı, “IICEC, son dönemde enerji politikalarında önemli adımların atıldığı, Türkiye’nin yüksek potansiyel ve kritik fırsatlara sahip olduğu enerji verimliliği alanında, “Türkiye Enerji Verimliliği Görünümü” çalışmasını, yine Türkiye’de bir ilk olarak kamu, özel sektör ve akademi paydaşları ile katılımcı bir anlayış ile gerçekleştirdi. Bilime dayalı yaklaşımlardan ve iş dünyası iş birliklerinden değer yaratılması, günümüz dünyasının en kritik başarı faktörlerinden birisi durumundadır. IICEC, bu perspektifte, Türkiye’de öncü bir model ve merkezdir. Alanında lider olan, sektörlerine değer katan kuruluşları biraraya getiren IICEC, ortak akıl ve iş birlikleri yoluyla daha sürdürülebilir bir enerji geleceğini desteklemektedir” ifadelerinde bulundu.

IICEC Türkiye Enerji Verimliliği Görünümü Raporunda Kritik Tespitler ve Öneriler

Enerji sektörüne derinlikli bir perspektif sunan çalışmalar gerçekleştiren **IICEC Direktörü Bora Şekip Güray** konferansta ‘**IICEC Türkiye Enerji Verimliliği Görünümü Raporu**’nun lansman sunumunu gerçekleştirdi. Sektörde öncü, analitik ve uzun vadeli bir perspektifle, modelleme ve senaryo analizleriyle gerçekleştirilen çalışmada, enerjide verimli büyüme perspektifinin somut enerji, ekonomi ve iklim katkıları sunuldu. Çalışmanın bulgularına göre, Verimli Büyüme Senaryosu, Türkiye’nin enerji güvenliği, enerji bağımsızlığı ve net-sıfır emisyon hedeflerinin tümünü maliyet-etkin şekilde sağlayabiliyor. Verimli Büyüme Senaryosunda enerji ithalatında ve emisyonlarda tasarruflar yoluyla 2053 yılına kadar olan dönemde yıllık ortalama 58 milyar dolar ekonomik kazanım sağlanırken, yıllık ortalama fayda-maliyet çarpanı 4,5 olarak gerçekleşiyor. Verimli Büyüme Senaryosu, Baz Senaryoya göre yıllık ortalama 4 milyar dolar daha fazla yatırım ile yıllık ortalama 28 milyar dolar ek ekonomik katkı sağlıyor. Verimli Büyüme Senaryosunda 2053 yılına kadar enerji sektörünün karbon yoğunluğu %70 oranında düşerken, birincil enerji arzında ithalat oranı mevcut yaklaşık üçte-iki seviyesinden yerli üretimde artışın da katkısıyla yüzde onlara kadar düşüş gösteriyor.

Çalışmada enerji verimliliğinde son dönemde güçlenen politika odağına ve hedeflere vurgu yapılırken, enerjide verimli ve katma değeri yüksek büyümenin sürdürülebilirliği için 11 somut öneri sunuluyor. Bora Şekip Güray, Türkiye'nin bir taraftan güçlü talep dinamikleri, diğer yandan da talep sektörlerinde yüksek enerji verimliliği potansiyeliyle, enerjide verimli ve rekabetçi büyüme yoluyla küresel ölçekte örnek bir konuma ulaşabileceğini ifade etti. Güray, son dönemde atılan önemli adımların önemli baz oluşturduğunu, bu yöndeki gelişmelerin Türkiye'nin enerji güvenliğinin yanı sıra enerjide merkez ülke ve net ihracatçı olma vizyonunu da güçlü şekilde destekleyeceğini belirtti.